

VIRTA-opintotietopalvelun tietojen käyttäminen - selvitys

- Alustus
- 1. Johdanto
- 2. Nykytilan kuvaus
 - 2.1 Viranomais tiedonkeruut: OKM, Tilastokeskus, OPH, Vipunen ja muu raportointi
 - 2.2 Viranomaispalvelut: palvelukohtaisia huomioita sisällöllisesti, teknisesti ja aikataulullisesti
 - 2.2.1 KELA
 - 2.2.2 Valvira
 - 2.2.3 Opetushallitus
 - 2.3 Oppijan palvelut
 - 2.4 Rajapintakyselyjen määrät
- 3. Yhteenveto
 - 3.1 Korkeakoulujen Digivisio 2030
 - 3.2 Tulevien vuosien kehitystyö
- 4. Kysymyksiä tiedon hyödyntäjille

Alustus

Tässä dokumentissa kuvataan VIRTA-opintotietopalvelun (so. korkeakoulujen valtakunnallinen tietovaranto) tietojen käyttöä. Sen valmistelu tapahtuu osana Oppijan tietovirtojen ja VIRTA-opintotietopalvelun ohjausryhmän toimeksiannosta: "CSC ja Opetushallitus yhdessä valmistelevat tilannekuvan ja etenemissuunnitelman rajapinnoista ja tietopoinnoista, joissa käytetään VIRTA-tietoaaineistoja. Laaditaan kokonaissuunnitelma integraatioiden ja tietopointojen siirtämisestä KOSKI-palveluun ja palvelukohtaisia huomioita sisällöllisesti, teknisesti ja aikataululmielessä. Huomioidaan tarpeet priorisoimille". Toimeksiannon käsittely tapahtuu kolmessa vaiheessa:

1. Käsittely I Oppijan tietovirtojen ja VIRTA-opintotietopalvelun ohjausryhmässä 03/2020. Tavoitteena tässä vaiheessa valmistella dokumentti niin, että sen perusteella voidaan pyytää lausunnot tietojen hyödyntäjiltä.
2. Pyydetään lausunnot tietojen hyödyntäjiltä heidän näkemyksistään ja valmiudesta siirtää käyttämään VIRTA-tietoja KOSKI-palvelun kautta.
3. Käsittely II Oppijan tietovirtojen ja VIRTA-opintotietopalvelun ohjausryhmässä, jossa käsitellään edellisten vaiheiden pohjalta valmisteltu etenemissuunnitelma VIRTA-tietojen käyttämiselle. Samalla käydään keskustelu VIRTA-opintotietopalvelun pitkän aikavälin kehittämissuunnitelmista.

Ennen lopullista käsittelyä dokumentti on muokkautuva ja sitä kehitetään aina kulloisenkin tarpeen mukaisesti. **Vaiheessa 1 kohderyhmänä ovat tietojen hyödyntäjät.** Dokumentti on pyritty kirjoittamaan niin, että se voidaan lukea alusta loppuun tai vaihtoehtoisesti vain niiltä osin kuin omasta näkökulmasta on tarpeellista.

VIRTA-tietojen käyttö voidaan yltäasolla jakaa kolmeen eri luokkaan: 1) teknisten rajapintojen käyttö, 2) erilliset tietopoinnot (sisältää henkilötietoja), 3) erilliset tietopoinnot (ei sisällä henkilötietoja). Kohdat 1 ja 2 ovat luonteeltaan henkilötietojen luovuttamista. Tietopoinnot voivat olla luonteeltaan toistuvia tai erikseen sovittavia. Tietojen käyttäjät voivat olla viranomaiskäyttäjät, joilla on lakisääteinen oikeus tietoihin, tai muita tahoja, jolloin tietojen luovuttamisen taustalla on toimeksiannot korkeakouluilta. Tietojen luovuttamisesta säädetään laissa (ks. johdanto), mutta tietoja luovutetaan tällä hetkellä myös suoraan VIRTA-opintotietopalvelusta.

1. Johdanto

Korkeakoulujen yhteinen **VIRTA-opintotietopalvelu** otettiin käyttöön vuonna 2014. Palvelun rakentamisen ajurina olivat muutokset korkeakoulujen yhteishaussa ja yhteisen sähköisen haku- ja valintajärjestelmän Opintopolku.fi -palvelun käyttöönotto. Tuolloin voimassa olleen lain 1058/1998 6 d §:n mukaan VIRTA-opintotietopalvelusta on luovutettu tietoja lakisääteisiin käyttötarkoituksiin ja opetus- ja kulttuuriministeriö on tuottanut tietovarannosta koulutuksen ja tutkimuksen arvioinnin, kehittämisen, tilastoinnin sekä muun seurannan ja ohjauksen edellyttämiä tietoaineistoja. Lisäksi tietoja on luovutettu rekisterinpitäjän luvalla tai toimeksiannosta käytettäväksi erilaisissa oppijan palveluissa sekä tutkimuskäytössä. VIRTA-opintotietopalvelun tietoja on voinut hyödyntää suoraan rajapintojen kautta teknisellä rajapinnalla tai VIRTA-opintotietopalvelusta tehtävinä määrämuotoisina tietopointoina. VIRTA-opintotietopalveluun on mahdollista integroitua teknistä rajapintaa käyttämällä joko VIRTA-opintotietopalvelun ulkoista [ws-rajapintaa](#) tai vuodesta 2016 alkaen [Kansallisen Palveluväylän](#) kautta. VIRTA-opintotietopalvelun teknisestä ylläpidosta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta CSC - Tieteen tietotekniikan keskus (jatkoksa CSC).

Vuoden 2018 alussa otettiin käyttöön **KOSKI-palvelukokonaisuus**, josta vastaa Opetushallitus. KOSKI-palvelukokonaisuuden yhteydessä toimii opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelu (KOSKI-luovutuspalvelu), jonka kautta voidaan yhdistää ja luovuttaa tietoja ylioppilastutkinnoista alkaen vuodesta 1990, korkeakoulututkintoja ja opintosuorituksia sekä opiskeluoikeuksia pääsääntöisesti alkaen vuodesta 1995, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opintosuoritus- ja tutkintotietoja sekä ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja korkeakoulutuksen haku- ja valintatietoja. VIRTA-opintotietopalvelu toimii korkeakoulujen tutkinto- ja opintosuoritusten osalta KOSKI-luovutuspalvelun tietolähteenä. Kansalaiset voivat katsella ja jakaa KOSKI-luovutuspalvelun kautta em. rekistereissä olevia opintotietojaan Oma Opintopolku -palvelun kautta. Opetushallitus vastaa KOSKI-luovutuspalvelun ylläpidosta ja tietojen luovuttamisesta.

Laissa valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä ([884/2017](#)) säädetään tietojen luovuttamisesta korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta (VIRTA-opintotietopalvelu) ja opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelusta (KOSKI-luovutuspalvelu) seuraavasti:

- 26 § Tietovarannosta luovutetaan opiskelijavalintarekisterin käyttöön ne tietovarantoon tallennetut 25 §:ssä tarkoitetut tiedot, jotka 19 §:n mukaan voidaan tallentaa opiskelijavalintarekisteriin. ([26.4.2019/568](#))

Korkeakoulu päättää muusta tietojen luovuttamisesta tietovarannon kautta ja vastaa luovutuksen lainmukaisuudesta. ([26.4.2019/568](#))

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi tuottaa tietovarannosta koulutuksen ja tutkimuksen arvioinnin, kehittämisen, tilastoinnin sekä muun seurannan ja ohjauksen edellyttämiä tietoaineistoja.

- 28§ Opetushallitus ylläpitää opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelua, jolla tässä laissa mainituissa rekistereissä ja tietovarannoissa olevia henkilön tietoja yhdistetään ja tarjotaan keskitetysti hänen itsensä nähtäväksi ja käytettäväksi sekä luovutetaan tietojen saamiseen oikeutetuille.

Opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelun avulla luovutetaan:

1) perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen valtakunnalliseen tietovarantoon sisältyviä 7–9 §:ssä tarkoitettuja tietoja, lukuun ottamatta 9 §:n 2–5 momentissa tarkoitettuja tietoja;

2) ylioppilastutkintorekisteriin sisältyviä 14 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja;

3) opiskelijavalintarekisteriin sisältyviä 19 §:ssä tarkoitettuja tietoja; sekä

4) korkeakoulujen valtakunnalliseen tietovarantoon sisältyviä 25 §:ssä tarkoitettuja tietoja.

- *29§ ...Tässä laissa tarkoitettuihin rekistereihin ja tietovarantoihin sisältyviä tietoja voidaan luovuttaa viranomaiselle opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelun avulla viranomaisen lakiin tai laissa säädettyyn tehtävään perustuvan tiedonsaantioikeuden nojalla.*

Viranomaiset saavat palvelusta tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Opetushallitus voi avata teknisen käyttöyhteyden sellaiselle viranomaiselle, jolla tämän tai muun lain nojalla on oikeus käsitellä tietoja. Viranomaisen on tietoja pyytäessään ilmoitettava Opetushallitukselle tietojen käyttötarkoitus ja muut tiedon luovuttamisen edellytysten selvittämiseksi tarpeelliset seikat sekä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Lainsäädännössä tapahtuneet muutokset ja OPH:n ylläpitämän KOSKI-luovutuspalvelun käyttöönotto ovat luoneet tilanteen, jossa korkeakoulujen tietoja tällä hetkellä luovutetaan sekä suoraan VIRTa-opintotietopalvelusta että KOSKI-luovutuspalvelun kautta. Tietojen luovuttaminen on lainsäädännössä annettu KOSKI-luovutuspalvelun tehtäväksi, jossa tietojen luovuttaminen tapahtuu erilaisin perustein kuin suorissa VIRTa-integraatioissa. Tällä hetkellä VIRTa-tietojen käytöstä sovitaan toimeksiantojen ja lupaprosessien kautta niiden palveluiden osalta, joilla ei ole tietoihin lakisääteistä oikeutta. Korkeakoulut rekisterinpitäjinä ovat siis tehneet päätökset ja toimeksiantaneet CSC:lle tietojen luovuttamisen haluamiinsa palveluihin. Jatkossa Opetushallituksen KOSKI-luovutuspalvelussa tietojen luovuttaminen muille kuin viranomaiskäyttäjille tapahtuisi rekisteröidyn antaman luvan perusteella eli henkilöt itse vastaisivat omien tietojensa luovuttamisesta.

2. Nykytilan kuvaus

Tässä luvussa kuvataan VIRTa-opintotietopalveluun toteutetut palveluintegraatiot sekä VIRTa-opintotietopalvelusta tehtävät tietopoinnit. Joidenkin palveluiden (aktiivisessa kehitysvaiheessa) osalta tukemisessa vaaditaan enemmän työaikaa kuin toisten (vakiintunut) esim. tukemalla toimijoita, varmistamalla tietojen validiteettia ja luomalla testitapauksia. Selvityksessä arvioidaan tältä osin myös tietopointintojen ja integraatioiden kypsyystasoa. Selvityksessä on tarkemmin kuvattu erityisesti KELAn ja Valviran VIRTa-integraatioita, koska kyseisille toimijoille tehdään erilaisia poimintoja ja he käyttävät myös suoraan rajapintayhteyttä VIRTa-tietojen hyödyntämiseen.

2.1 Viranomaistiedonkeruut: OKM, Tilastokeskus, OPH, Vipunen ja muu raportointi

VIRTa-opintotietopalvelua on hyödynnetty tiedonkeruiden tietoaineistojen lähteenä tietovarannon käyttöönotosta 2014 lähtien. Korkeakoulut ovat vastuussa tiedon oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta siirtämällä VIRTa-opintotietopalveluun opintorekisteriensä keskeiset tiedot. Tarkastustiedostojen avulla korkeakoulut voivat varmistaa tiedonkeruun oikeellisuuden. Säännöllisesti tapahtuvissa tietopoinnissa on aina kyse tietojen luovuttamisesta, mutta erikseen tilattavissa poiminnoissa toimitettavat tiedot saatavat olla vain tilastollista dataa.

Erilaisia tiedonkeruita tehdään muun muassa opetus- ja kulttuuriministeriölle, Tilastokeskukselle ja Opetushallitukselle yhteisesti sovittun vuosikellon mukaisesti: <https://confluence.csc.fi/x/Q4PhAg>

Opetus- ja kulttuuriministeriölle poimitaan monia tietoja, jotka esitetään tilastointipalvelu Vipusessa ja kirjautumisen takana olevassa EXTRA-Vipunen palvelussa. Suurimpina poimintoina muun muassa opintopistetiedonkeruu (AMK & YO), avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijat, maahanmuuttajien valmentava koulutus (AMK), tutkinnot osat avoimessa yliopisto-opetuksessa ja erillisinä opintoina (YO), opettajatiedonkeruu (AMK & YO), 55 op suoritukset (AMK & YO), opinnäytetyöt (AMK) sekä tavoiteajassa tutkinnon suorittaneet. Opetus- ja kulttuuriministeriölle on toteutettu myös tarpeen mukaan vuosikellon mukaisten poimintojen lisäksi erilaisia kertaluonteisia poimintoja erillisten tilausten mukaisesti.

Tilastokeskukselle suoritettavat suurimmat tietopoinnit ovat tammikuussa tutkintotiedonkeruu (tiedot kaikista edellisenä vuonna valmistuneista tutkinnoista) ja lokakuussa opiskelijatiedonkeruu (tiedot läsnäolevista opiskelijoista). Myös opetus- ja kulttuuriministeriöön toimitetaan sekä tutkinto- että opiskelijatiedonkeruun tiedot ennakkotietoina. Tilastokeskukselle poimitaan myös tiedot opettajien erillisistä pätevyyksistä sekä erillisenä poimintana tilastointivuonna valmistuneiden henkilöiden tutkintoon liittyvät liikkuvuusjaksot (Eurostat). Korkeakoulut ovat lisäksi toimeksiantaneet VIRTa-aineiston luovuttamisen Tilastokeskuksen FIONA-tutkimusaineiston etäkäyttöpalveluun, josta sen on saatavilla tutkimuskäyttöön erillisen tutkimuskohtaisen lupaprosessin kautta. FIONAssa käytettävissä oleva aineisto sisältää kattavasti VIRTa-opintotietopalvelun tietosisällön.

Opetushallitukselle kerätään tietoa kerran vuodessa koskien suomalaisten korkeakoulujen lähteviä ja saapuvia kansainvälisiä opiskelijaliikkuvuusjaksoja.

2.2 Viranomaispalvelut: palvelukohtaisia huomioita sisällöllisesti, teknisesti ja aikataulullisesti

Tässä luvussa on kuvattu VIRTa-tietojen käyttö viranomaispalveluissa. KELA ja Valvira hyödyntävät VIRTa-tietoja omissa palveluissaan sekä suoraan rajapinnan kautta että tietopointintoina. KELA ja Valvira on tässä dokumentissa esitely muita laajemmin, koska niiden tarpeisiin toteutetaan erillisiä tietopointintoja ja sen lisäksi niillä on käytössä suora rajapintaintegraatio, jonka avulla ne pääsevät tarkastelemaan yksittäisten henkilöiden tietoja. Tarkemmin kuvattujen viranomaistahojen lisäksi myös esimerkiksi Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS:lle toimitetaan joka päivä VIRTasta poimintana siirtotiedosto opiskelijoista, jotka ovat oikeutettuna opiskelijaterveydenhuollon palveluihin.

2.2.1 KELA

Kansaneläkelaitoksella (KELA) on lakisääteinen oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta opintotuen täytäntöönpanoa varten. Näitä tietoja ovat muun muassa opetus- ja kulttuuriministeriön tietovarannosta opiskelijoiden tunnistamista ja yksilöintiä koskevat tiedot sekä opiskelijoiden opintoja ja opintojen seuranta varten koskevat tiedot. (Opintotutkilaki 65/1994)

KELA saa korkeakouluopiskelijoiden opiskelutiedot korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon VIRTa-opintotietopalvelusta kerran kuukaudessa. Kyseiset tiedot sisältävät opiskelijoiden läsnä- ja poissaolotiedot, valmistumistiedot ja opiskelun keskeyttämistiedot. Kerran vuodessa toimitetaan myös korkeakouluopiskelijoiden opintosuoritustiedot KELAan opintojen edistymisen seurantaan varten. Tietopojintojen lisäksi KELA tarkastelee opiskelijoiden tietoja rajapinnan kautta etuuskien käsittelyä varten.

Tietopojinnat

Kuukausipojinnat

KELAlle on tehty tietopojintoja VIRTa-opintotietopalvelusta vuodesta 2017 lähtien. CSC toimittaa yliopistoista ja ammattikorkeakouluista saatavat opintotiedot siirtotiedostona kerran kuukaudessa KELAan. Tietojen perusteella KELAassa tehdään opintotuen lakkautusratkaisuja tai muodostetaan maksuuesteitä. Lisäksi tietoja käytetään opintolainavähennyksen ja -hyvityksen ratkaisussa. Alkuun tietopojinnat toteutettiin manuaalisesti, mutta on sittemmin automatisoitu.

Edistymisen seuranta

Edistymisen seurannan poiminta tehdään vuosittain syksyisin. Edistymisen seurannan poiminnan avulla KELAassa seurataan opintojen edistymistä ja sitä, että opintotuen maksamista voidaan jatkossakin jatkaa. KELAlle toteutetaan ennakkopojinta muutama viikko ennen varsinaista edistymisen seurannan poimintaa, jotta voidaan tarkistaa että kaikki tiedot ovat kunnossa varsinaista poimintaa varten. Tarvittaessa CSC:llä tehdään myös erilaisia testitapauksia KELAan käyttöön.

Terveydenhoitomaksujen keräämiseen tarvittavat tiedot

1.1.2021 alkaen KELA on vastannut korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä valtakunnallisesti (Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta 695/2019). Lisäksi KELA vastaa lain 4 luvun mukaisesti maksujen keräämisestä. Maksujen keräämisen mahdollistamiseksi CSC toimittaa KELAlle siirtotiedostoina tarvittavat tiedot korkeakouluopiskelijoista.

Edistymisen seurannan prosessi CSC:n ja KELA:n välillä on jo vakiintunut prosessi, eikä tällä hetkellä ole muutostarpeita näkyvissä kyseisten poimintojen osalta. Terveydenhoitomaksuihin liittyvien tiedonsiirtojen osalta tehdään mahdollisesti tarvittavat muutokset KELA:n tarpeiden mukaisesti. KELA:n osalta muutokset tietopojinnoissa johtuvat yleensä lakimuutoksista.

Rajapinnat ja käyttöliittymä

KELA on käyttänyt VIRTa-tietoja virkailijakäyttöliittymän kautta tarkastellakseen opiskelijoiden opiskelutietoja 1.1.2018 lähtien. Etuuskien käsittelyä varten KELA:n kyseltävissä ovat soveltuvin osin korkeakouluopiskelijoiden läsnä- ja poissaolotiedot, opintosuoritukset, opiskeluoikeudet, tutkinnot ja ulkomaan opiskelujaksot. KELA:n tarkasteltavana ovat kaikkien Suomen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opintotiedot lukuun ottamatta Hööskolan på Ålandia.

2.2.2 Valvira

Laki ja asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä määräävät, että laillistettu, luvan saanut tai nimikesuojattu terveydenhuoltoalan ammattihenkilö on oikeutettu toimimaan asianomaisessa ammatissa ja käyttämään asianomaista ammattinimikettä. Laillistetun ammattihenkilön tehtävissä voi toimia tilapäisesti myös kyseiseen ammattiin opiskeleva kyseistä ammattia itsenäisesti harjoittamaan oikeutetun laillistetun ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena. Terveydenhuollon ammatillisten pätevyysien vahvistamisen tavoitteena on edistää potilasturvallisuutta sekä terveydenhuollon laatua varmistamalla, että terveydenhuollon ammattihenkilöllä on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, muu riittävä ammatillinen pätevyys ja ammattitoiminnan edellyttämät muut valmiudet. Valvira myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa terveydenhuollon ammattia Suomessa sekä Suomessa että ulkomailla koulutetuille terveydenhuollon ammattihenkilöille ja ylläpitää valtakunnallista terveydenhuollon ammattihenkilörekisteriä.

Korkeakoulut toimittavat lainsäädännön velvoittamana Valviralle pätevyysien vahvistamiseen liittyviä opintosuoritustietoja. Valvira tarvitsee tietoa suoritetuista tutkinnoista, keskeytyneistä opinnoista ja opinto-oikeuksien menetyksistä kaikista Valviran valvonnan piiriin kuuluvista ammattiryhmistä. VIRTa-tietojen hyödyntämisen kehittäminen jatkuu Valvirassa edelleen.

Valviran tietotarpeet ovat edellyttäneet VIRTa-opintotietopalvelun pätevyyskoodiston laajentamista terveydenhuollon ja sosiaalihuollon pätevyysillä ks. [Tietovarannon koodistot#P%C3%A4tevyys,Beh%C3%B6righet](#)

Pätevyyskoodiston käyttöönotto on edellyttänyt yhteisistä kirjaamistavoista sopimista korkeakoulujen kesken. Pätevyystieto viedään tietovarantoon opiskelijalle jonkun opintosuorituksen ominaisuutena. Pätevyyskoodiston käyttöönotto on osin vielä kesken ja prosessi Valviran kanssa jatkuu edelleen.

Tietopojinnat

Valviralle muodostetaan päivittäin siirtotiedosto lääketieteen ja farmasian opintojen aikaisista pätevyystiedoista.

Rajapinnat ja käyttöliittymä

Valvira tarkastelee VIRTa-tietoja rajapinnan kautta omasta käyttöliittymästään. Valvira tarvitsee tiedon suoritetuista tutkinnoista ja saavutetuista pätevyyksistä sekä tiedon tiettyjen terveydenhuollon koulutusten opiskelunaikaisista pätevyyksistä. Valviran tietotarpeena on lisäksi ko. koulutuksiin liittyvät tiedot opintojen keskeytyksestä, läsnä- ja poissaoloista sekä opiskeluoikeusajan päättymisestä. Valvira myöntää muun muassa ammattioikeuden ammattiin johtavan koulutuksen/tutkinnon perusteella.-

2.2.3 Opetushallitus

Opetushallitus hyödyntää VIRTa-tietoja opiskelijavalinnoissa eli Opintopolku-palvelujen taustalla olevan opiskelijavalintarekisterin ja VIRTa-opintotietopalvelun välillä liikkuu tietoja. Myös Opetushallituksen ylläpitämän opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelu kautta välitetään VIRTa-opintotietopalvelun tietoja.

OPIKELIJAVALINTAREKISTERI ja siihen liittyvät palvelut

Opiskelijavalintarekisteriä ja siihen liittyvää Opintopolku-palvelua ylläpitää Opetushallitus. Suomalaiset oppilaitokset ja korkeakoulut ylläpitävät omien koulutustensa tietoja tarjontapalvelussa ja niihin hakeminen toteutetaan Opetushallituksen ylläpitämien hakupalvelujen avulla. Yhteishaussa ja useissa muissakin hauissa käytetään Opetushallituksen ylläpitämiä haku- ja valintapalveluja. Opiskelijavalintarekisterillä on lakisääteinen oikeus VIRTA-opintotietopalvelun tietojen käyttöön.

Tietopoinninnat

Haku- ja valintapalveluihin ei tehdä erillisiä tietopoinnintoja VIRTA-tietovarannosta.

Rajapinnat ja käyttöliittymä

Opiskelijavalintarekisteriin liittyvistä palveluista on tehty yli 1 000 000 kyselyä VIRTA-tietovarannosta sekä vuonna 2018 että 2019. Korkeakoulujen tutkinto- ja opintosuoritustietoja käytetään korkeakoulujen hauissa ja valinnoissa ensikertalaisuuden päättelyssä.

OPINTO- JA TUTKINTOTIETOJEN LUOVUTUSPALVELU

Opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelu on otettu käyttöön 1.1.2018 alkaen. Luovutuspalvelulla on lakisääteinen oikeus VIRTA-opintotietopalvelun tietojen käyttöön.

Tietopoinninnat

Luovutuspalveluun ei tehdä Eläketurvakeskusta lukuunottamatta tietopoinnintoja.

Rajapinnat ja käyttöliittymä

Luovutuspalvelussa käytetään VIRTA-opintotietopalvelun tietoja rajapinnan kautta. Tietoa haetaan muun muassa tutkinnoista, opiskeluoikeuksista ja opintosuorituksista. Luovutuspalvelua käyttävät eri viranomaiset kuten Eläketurvakeskus, Maahanmuuttovirasto sekä OmaData-ratkaisua hyödyntäen HSL. Myös kansalaiset voivat kirjautua palveluun tarkastelemaan omia opintotietojaan ja jakaa tietoa esimerkiksi työnantajille. VIRTA-tietoja ei tallenneta luovutuspalveluun, vaan ne näytetään ja/tai välitetään suoraan edelleen.

2.3 Oppijan palvelut

Korkeakoulujen palvelut

VIRTA-tietoja käytetään myös oppijalle tarkoitetuissa erilaisissa operatiivisissa palveluissa kuten OILI - opiskelijaksi-ilmoittautumis- ja lukuvuosi-ilmoittautumispalvelu, opetushallinnon vaikuttavuuspalvelu Arvossa, opiskelijaliikkuvuutta tukevassa Puro-palvelussa sekä kansainvälisesti suoritustietoja siirtävässä EMREX-palvelussa. Arvo-palvelulla on tiettyjen kyselyiden osalta lakisääteinen oikeus tietojen käyttöön. Lisäksi Helsingin yliopistolle luovutetaan tietoja kansainvälisten maisteriohjelmien opiskelijavalintaa varten.

Kaupalliset toimijat

VIRTA-tietoja luovutetaan myös oppijan omaan käyttöön kolmansien osapuolten tarjoamiin palveluihin. Tällaisia palveluita on kaksi: Caleidon OY:n Tuudo-palvelu sekä OP:n Pivo-palvelu. Molempien palveluiden käyttö perustuu siihen, että henkilö itse saa omat henkilötietonsa palveluun ja voi niiden perusteella saada esim. erilaisia etuja.

Tietopoinninnat

Puro-palvelulle tehdään suoritustietojen tietopoinnintoja VIRTA-opintotietopalvelusta raportointitarkoituksia varten ja ARVO-palvelulle poimitaan vuosittain seurantakysely uraseurantakyselyn toteuttamista varten.

Rajapinnat ja käyttöliittymä

Oppijan palvelut tarkastelevat VIRTA-opintotietopalvelun tietoja teknisen rajapintayhteyden kautta. Varsinaista omaa sisäistä käyttöliittymää VIRTA-tietojen tarkasteluun ei ole vaan VIRTA-tietoja luetaan teknisen rajapinnan kautta ulkopuoliseen palveluun ja ne näytetään palvelussa henkilölle itselleen. Kaikkien teknistä rajapintaa käyttävien palveluiden osalta VIRTA-tietoja käytetään sellaisenaan eli niiden osalta tarvitaan vain normaalia rajapintojen ylläpitoon liittyvää työtä. Suurempia muutoksia tulee projektinomaisesti liittyen esim. uuteen käyttötarpeeseen tai lakimuutokseen.

2.4 Rajapintakyselyjen määrät

VIRTA-opintotietopalvelusta suoritetaan teknisen rajapinnan kautta vuosittain useita miljoonia kyselyjä; v. 2019 yli 5 000 000 kyselyä. Yhdellä kyselyllä tarkoitetaan yhtä hakua rajapinnan kautta joko henkilötunnuksella tai oppijanumerolla. Alla on kuvattuna rajapintahakujen määrä VIRTA-opintotietopalvelusta vuoden 2019 aikana viranomaistaho- ja palvelukohtaisesti eriteltynä. KOSKI-luovutuspalvelusta yksinään on tehty VIRTA-opintotietopalveluun lähes 5 000 000 kyselyä (4 910 833) vuonna 2019.

3. Yhteenveto

VIRTA-opintotietopalvelun tietojen luovutuksia tapahtuu sekä rajapinnan kautta että manuaalisin tietopöydin. VIRTA-opintotietopalvelusta tehdään tietopöydin säännöllisen aikataulun mukaan sekä tarvittaessa erillisistä tilauksista. VIRTA-tietojen käyttötarvikot ovat siis sekä sisällöllisesti että teknisesti monipuolisia - kuten ovat tiedonhyödyntäjien tarpeetkin - , joten tietojen luovuttamisen ja tietopöydin siirtäminen Opetushallituksen vastuulle tulee suunnitella hyvin ja varata muutoksiin riittävästi aikaa. Erityisesti viranomaiskäyttäjien osalta tulisikin laatia realistinen aikataulu yhdessä tietojen hyödyntävän tahon kanssa. Muutoksiin vaikuttaa tekninen toiminnallisuuden muutos ja rajapintaan liittyvät toimet sekä sopimuksellinen näkökulma, jossa viranomaisen ja Opetushallituksen välille tulee laatia tietopalvelusopimus. Näihin molempiin tulee varata aikaa. Muutos vaikuttaisi tiedon hyödyntäjien, korkeakoulujen, CSC:n ja Opetushallituksen toimintaan ja kaikki tahot tulee ottaa mukaan muutosprosessiin heti suunnitteluvaiheessa.

Mikäli kaikki tietojen luovutukset haluttaisiin tehdä KOSKI-luovutuspalvelun kautta, olisi se järkevää vaiheistaa. Ensimmäisessä vaiheessa uudet tekniset rajapintayhteydet toteutetaan KOSKI-luovutuspalvelun kautta. Toisessa vaiheessa voitaisiin siirtää erillisten säännöllisten tietopöydin toteuttaminen. Samalla voitaisiin toteuttaa siirrot olemassaolevien rajapintakäyttäjien osalta siinä aikataulussa, joka on yhteistyössä valmisteltu ja sovittu. Erillisten tietopöydin osalta on syytä tehdä pöytäkirjallinen arviointi, jonka perusteella tehdään Oppijan tietovirtojen ja VIRTA-opintotietopalvelun ohjausryhmässä päätös siitä, miten ja kenen toimesta pöydin suoritetaan.

KOSKI-luovutuspalvelun kautta tapahtuvien tietojen luovutusten näkökulmasta toteutusvaihtoehtoja on kaksi.

- Nykyistä VIRTA-opintotietopalvelun rajapintaa KOSKI-luovutuspalvelun suuntaan laajennetaan mahdollistamaan monipuolisempia hakutoimintoja. Vaatimuksena toteuttamiselle olisi rajapintojen modernisointi, joka todennäköisesti vaatisi uusien rajapintojen rakentamista. Rajapintaratkaisun suunnittelussa haastetta lisää suuri datan määrä ja tiedonhyödyntäjien erilaiset tietotarpeet. Tämä ratkaisu olisi modernimpi ja palvelisi paremmin eri tiedonhyödyntäjiä mutta kustannuksiltaan se olisi kalliimpi. Lisäresurssivaatimuksia olisi erityisesti CSC:n osalta mutta myös Opetushallituksella. CSC tilaa erillisen selvityksen ulkopuoliselta toimittajalta, että saadaan tarkempi ja laajempi kuva eri vaihtoehdoista ja niihin liittyvistä kustannusarvioista.
- Toinen vaihtoehto voisi olla VIRTA-tietovarannon tietosisällön päivittäinen kopiointi osaksi KOSKI-palvelun tietovarantoa. Tässä vaihtoehdossa päivittäisen kopiointin yhteyteen voitaisiin rakentaa erillinen tiedon versiointi. Tämän vaihtoehdon osalta täytyy selvittää, vaatisiko ratkaisu muutoksia lainsäädäntöön vai voitaisiinko vaihtoehto toteuttaa sopimuksella. Vaihtoehto olisi kustannuksiltaan pienempi ja teknisesti helpompi toteuttaa. Lisäresurssivaatimukset painottuisivat Opetushallitukselle.

Lähtökohta molemmissa tapauksissa on vähentää manuaalista tiedonprosessointia VIRTA-KOSKI väliltä.

Niille tiedon hyödyntäjille, jotka tarvitsevat tietoa useista lain 884/2017 (laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä) alaisuuteen kuuluvasta rekisteristä, muutos tulisi näkymään ainakin hallinnollisen työn vähenemisenä, kun viranomaisten välille riittäisi vain yksi sopimus, ja eri rekistereiden tietojen luovutuksia käsiteltäisiin samojen yhteyshenkilöiden kesken. Opetushallitukselle muutos aiheuttaisi lisätyötä, minkä takia resurssisiirrot tulisi varmistaa ennen päätösten tekemistä. Opetushallituksessa on käytössä mm. rajapintojen rakentamista ja ylläpitoa koskeva hinnoittelupäätös, millä saattaa olla vaikutusta tiedon hyödyntäjien tilanteeseen siten, että toisin kuin ennen tietojen saaminen olisi maksullista.

3.1 Korkeakoulujen Digivisio 2030

Vuonna 2020 korkeakoulut organisoivat yhteisen hankkeen: "Digivisio on kaikkien Suomen korkeakoulujen yhteinen hanke, joka avaa oppimisen kansalliset tietovarannot yksilön ja yhteiskunnan käyttöön. Pitkäjänteinen digivisiotyö tukee oppijoiden oppimista läpi elämän sekä mahdollistaa pedagogiikan kehittämisen ja korkeakoulujen uudistumisen. Vuonna 2030 Suomessa on avoin ja tunnustettu oppimisen ekosysteemi, joka hyödyttää myös laajasti niin tutkimus- ja innovaatiotoimintaa kuin työelämääkin." (<https://digivisio2030.fi/>) Yhtenä Digivisiotyön tavoitteena on rakentaa korkeakouluille yhteinen tietoaalusta, josta tiedot olisivat saatavilla erilaisiin käyttötarkoituksiin. Ratkaisu on konseptointivaiheessa eli tarkempia kuvauksia ei ole vielä saatavilla, mutta työ tulee huomioida myös VIRTA-opintotietopalvelun pitkän aikavälin suunnittelussa. On mahdollista, että Digivisiotyössä rakennettava ratkaisu palvelisi ainakin osittain niitä käyttötarkoituksia, joihin tällä hetkellä käytetään VIRTA-opintotietopalvelua ja myös KOSKI-luovutuspalvelua. Mikäli korkeakoulujen tiedot olisivat laajasti saatavilla rakennettavan tietoaalustan kautta, tulisi uudelleenmääritellä tarve ja käyttötarkoitus VIRTA-opintotietopalvelulle. Digivisiotyössä mahdollisesti toteutettava ratkaisu on kuitenkin ajallisesti vielä niin kaukana, että nykyisen VIRTA-opintotietopalvelun ja sen sisältämien tietojen saatavuuteen liittyvää kehitystyötä ei voi lopettaa.

3.2 Tulevien vuosien kehitystyö

VIRTA-tietojen hyödyntämiseen liittyvää kehitystyötä täytyy edistää aktiivisesti. Muutokset ovat aina pitkän aikavälin projekteja ja nykyiset ratkaisut eivät palvele käyttötarkoitustaan riittävällä tavalla. Työn suunnittelemiseksi tarvitaan ensin pitkän aikavälin suunnitelmia ja tavoitteista sopimista, ja niiden pohjalta voidaan sitten määritellä lyhyemmän aikavälin muutokset. Tiedonhyödyntäjien määrä kasvaa koko ajan ja nykyistenkin käyttäjien tarpeet muuttuvat ja laajenevat. Tarvitaan siis kehitystyötä, jonka avulla voidaan vastata tiedonhyödyntäjien tarpeisiin.

Erityisesti VIRTA-opintotietopalvelun nykyiset rajapintaratkaisut eivät ole pitkällä aikavälillä kestäväällä pohjalla. Mikäli niiden toiminna olisi pitkäkestoinen häiriö, olisi sillä nopeasti laajoja vaikutuksia tiedonhyödyntäjiin, joiden toiminta pohjautuu VIRTA-tietoihin ja niiden saatavuuteen teknisten rajapintojen kautta. Joidenkin palveluiden osalta tarve jakaantuu ympärivuotisesti (esim. VALVIRA), kun taas toisilla käyttö painottuu vuosikellon mukaisesti tiettyihin aikoihin (esim. Opintopolku). Toimintavarmuuden takaamiseksi aktiivinen kehittäminen tulee aloittaa vuoden 2022 aikana.

4. Kysymyksiä tiedon hyödyntäjille

- Millaisia asioita tulisi huomioida siirryttäessä KOSKI-luovutuspalvelun käyttämiseen?
- Onko tiedossa jotakin teknisiä tai sisällöllisiä kehittämistarpeita nykyisiin tietointegraatioihin?
- Millaisella aikataululla uskoisitte voivanne siirtyä käyttämään KOSKI-luovutuspalvelua
- Millaista tietoa tarvitsette päätöksenteon tueksi?